

Reformace

Červenec 2019

Ročník 7, číslo 63

BOŽÍ ZJEVENÍ

Je lepší mít dvě světla než jedno. Světlo stvoření je zářivé světlo. Boha je možné vidět ve hvězdách. Jeho jméno je napsáno pozlaceným písmem na obočí noci. Můžete odhalovat jeho slávu ve vlnách oceánu nebo ve stromech v lese, ale je lepší číst dvě knihy než jen jednu. Ve Svatých Písmech najdete ještě jasnější zjevení, protože Bůh napsal tuto knihu o sobě, a pokud máte Ducha svatého, dává vám klíč k jejímu porozumění. Ó, milovaní, děkujeme Bohu za tuto Biblii. Kéž ji milujeme a kéž je nám vzácnější než „množství ryzího zlata“ (Ž 19,11).

Charles H. Spurgeon (1834-1892)

OBSAH

Kopí, které probodlo Krista!.....	3
Boží věrnost.....	5
Kázeň mladšího muže.....	12
Vírou (Žd 11,1-3).....	16
Žena pro Izáka (Gn 24,1-67).....	28
Charles G. Finney: Heretik nebo Boží muž? I.....	43

KOPÍ, KTERÉ PROBODLO KRISTA!

Thomas Brooks (1608-1680)

Článek na stránkách Reformace – [zde](#).

1. Nenávidět hřích neznamená se hříchu jenom **vyhýbat** – neboť to dělal i Bileám, a dokonce i tehdy, když byl v pokušení (Nu 22).
2. Nenávidět hřích neznamená hřích jenom **vyznávat** – neboť to dělal faraon i Jidáš (Ex 10,16; Mt 27, 4).
3. Nenávidět hřích neznamená se hříchu jenom **bát** – neboť strach z hříchu může být i tam, kde není žádná nenávist k hříchu.
4. Nenávidět hřích neznamená jenom **truchlit** nad strašlivými účinky a důsledky hříchu – neboť dělal i Achab a Ninivští.

Kdo se bojí hříchu kvůli peklu, nebojí se hříchu, ale ohně!

Opravdu nenávidí hřích ten, kdo ho nenávidí jako peklo samotné!

Svatý člověk ví, že každý hřích je namířený proti:

- svatosti Boží,
- slávě Boží,
- podstatě Boží,
- bytosti Boží,
- a zákonu Božímu.

Proto se jeho srdce vzpírá proti všem hříchům. Dívá se na každý hřích jako na:

- zákoníky a farizeje, kteří obviňovali Krista,
- Jidáše, který zradil Krista,
- Piláta, který odsoudil Krista,

- vojáky, kteří bičovali Krista,
- **kopí, které probodlo Krista!**

BOŽÍ VĚRNOST

Arthur W. Pink

Článek na stránkách Reformace – [zde](#).

VĚRNOST VŽDY A VE VŠEM

Nevěra je jedním z nejvýraznějších hříchů této zlé doby. Až na vzácné výjimky už není ve světě obchodu slovo muže závazkem. V oblasti lidských vztahů všude bují manželská nevěra, posvátné manželské svazky jsou rozbíjeny s takovou lehkostí, jako když člověk odkládá staré svršky. V církevním světě zase tisíce těch, kdo se se vši vážností zavázali kázat pravdu, tuto pravdu bez zábran napadají a popírají. Ani čtenář ani pisatel nemůže tvrdit, že je dokonale imunní vůči tomuto děsivému hříchu. Kolikerými způsoby už jsme se zpronevěřili Kristu, světlu a výsadám, které nám Bůh svěřil! Jak je proto osvěžující a jak požehnané pozdvihnout oči nad toto dějiště plné trosek a spatřit Toho, kdo je věrný, věrný ve všem, věrný v každé době.

„Poznej tedy, že Hospodin, tvůj Bůh, je Bůh, Bůh věrný“ (Dt 7,9). Tato vlastnost je pro Jeho bytí nezbytná, bez ní by nebyl Bohem. Pokud by byl totiž Bůh nevěrný, jednal by proti své přirozenosti, což je nemožné. „Jsme-li nevěrní, on zůstává věrný, neboť nemůže zapřít sám sebe“ (2Tm 2,13). Věrnost je jedna ze slavných dokonalostí Jeho osoby. Je do ní oděn: „Hospodine, Bože zástupů, kdo je jako ty? ...a tvá věrnost tě *provází* všudy“ (Ž 89,9). Proto také, když se Bůh stal tělem, bylo řečeno: „Jeho bedra budou opásána spravedlností a jeho boky přepásá věrnost“ (Iz 11,5).

Jaké slovo v Žalmu 36,6: „Tvoje milosrdenství, Hospodine, sahá až k nebi, tvoje věrnost se dotýká mraků.“ Neměnná Boží věrnost vysoko přesahuje všechny omezené představy. Všechno, co je spojeno s Bohem, je skvělé, ohromné, nesrovnatelné. On nikdy nezapomíná, nikdy neselhává, nikdy neochabuje, Jeho slovo nikdy nevyzní do prázdna. Každý svůj slib nebo proroctví Hospodin přesně dodrží. Každý smluvní závazek a hrozbu naplní, protože: „Bůh není člověk, aby lhal, ani lidský syn, aby litoval. Zdali řekne, a neučiní, promluví, a nedodrží?“ (Nu 23,19). Proto věřící volá: „...jeho slitování ... nekončí. Obnovuje se každého rána, tvá věrnost je neskonalá“ (Pl 3,22-23).

Písmo oplývá obrazy Boží věrnosti. Před více než 4 000 lety Bůh řekl: „Setba i žeň a chlad i žár, léto i zima a den i noc nikdy nepřestanou...“ (Gn 8,22). Každý rok přináší čerstvé svědectví o tom, že Bůh tento slib plní. V Genesis 15 sděluje Hospodin Abrahamovi: „... tvoji potomci budou žít jako hosté v zemi, která nebude jejich; budou tam otročit... Sem se vrátí teprve čtvrté pokolení...“ Staletí ubíhala ve svém koloběhu. Abrahamovi potomci úpěli u egyptských cihelných pecí. Zapomněl Bůh na svůj slib? Ne, určitě ne. Exodus 12,41: „Když uplynulo čtyři sta třicet let, přesně na den vyšly všechny Hospodinovy zástupy z egyptské země.“ Hospodin oznámil prostřednictvím Izajáše: „Hle, dívka počne a porodí syna a dá mu jméno Immanuel“ (Iz 7,14). A znovu uplynula staletí a „když se však naplnil stanovený čas, poslal Bůh svého Syna, narozeného z ženy, podrobeného zákonu“ (Ga 4,4).

Bůh je pravdivý. Slova Jeho slibu jsou jistá. Ve všech vztazích ke svému lidu je Bůh věrný. Lze na Něj bezpečně spoléhat. Ještě nikdy Mu nikdo nedůvěřoval marně. Tuto vzácnou pravdu nacházíme v Písmu téměř všude, protože Jeho lid potřebuje vědět, že věrnost je nedílnou součástí božského charakteru. To je základ naší důvěry v Něj. Jedna věc je však přijmout Boží věrnost jako nebeskou pravdu, a druhá věc je podle ní jednat. Bůh nám dal mnoho

„vzácných a převelikých zaslíbení“, ale počítáme skutečně s jejich vyplněním? Opravdu očekáváme, že pro nás udělá vše, co řekl? Opíráme se s naprostou jistotou o tato slova: „ten, kdo nám dal zaslíbení, je *věrný*?“ (Žd 10,23).

KDYŽ SE OBJEVÍ TĚŽKOSTI

V životě každého člověka jsou období, kdy ani pro křesťany není lehké věřit, že Bůh je věrný. Naše víra je bolestně zkoušena, naše oči zamlženy slzami a my už nedokážeme vystopovat důkazy Jeho lásky. Naše uši rozptyluje hluk světa, doráží na ně satanův šepot plný ateismu a my už neslyšíme sladký přízvuk Jeho tichého jemného hlasu. Naše nadějně plány byly zmařeny, přátelé, na které jsme se spoléhali, nás zklamali, vyznávající bratr nebo sestra v Kristu nás zradili. Jsme v šoku. Snažili jsme se být věrní Bohu a nyní nám Ho zakryl temný mrak. Zjišťujeme, že tělesnost nám ztěžuje, ba přímo znemožňuje sladit Jeho zamračenou prozřetelnost s Jeho laskavými sliby. Ach, mdlá duše, dbej na to, abys vyhlížela milost. Izajáš 50,10: „Kdo z vás se bojí Hospodina a poslouchá jeho služebníka? Kdo chodí v temnotách, kde není žádná záře, ten ať doufá v Hospodinovo jméno a opře se o svého Boha.“

Když jste v pokušení pochybovat o Boží věrnosti, zvolte: „Jdi z cesty, satane.“ Ačkoliv se vám nedaří spojit si záhadné Boží cesty s tvrzeními o Jeho lásce, čekejte na Něj, až vám poskytne více světla. V příhodné chvíli vám to objasní. „Co já činím, nyní nechápeš, potom však to pochopíš“ (J 13,7). Budoucnost ukáže, že Bůh ještě nikdy své dítě neopustil ani neklamal. „Hospodin vyčkává, chce se nad vámi smilovat, vyvýší se, slituje se nad vámi. Vždyť Hospodin je Bohem práva, blaze těm, kdo ho očekávají“ (Iz 30,18).

*Nesudte Pána mdlým rozumem,
ale důvěřujte Mu, že je milostivý,*

za zamračenou prozřetelností

skrývá úsměv na tváři.

Vy, ustrašení svatí, seberte novou odvahu,

mraky, co se vám zdají tak děsivé,

jsou plné milosti a na vaši hlavu

z nich vyprší požehnání.¹

„Ty jsi vydal spravedlivá svědectví svá, a vši víry hodná“ (Ž 119,138 KRAL). Bůh nám nejen řekl to nejlepší, ale také nám neodepřel to nejhorší. Věrně popsal rozvaliny způsobené pádem. Věrně označil strašný stav, který přivodil hřích. Věrně dává poznat svou zarytou nenávist ke zlu i to, že ho musí trestat. Věrně nás varuje, že je „oheň stravující“ (Žd 12,29). Jeho slovo je nejen plné příkladů Jeho věrnosti při plnění slibů, ale také zaznamenalo mnoho případů, kdy je věrný v naplňování svých hrozeb. Každá etapa izraelských dějin tento závažný fakt potvrzuje. Tak to bylo s jednotlivci - farao, Kórach, Akán a zástupy dalších jsou toho důkazem. A tak to bude i s vámi. Pokud jste ještě neutekli nebo neutečete ke Kristu jako ke svému útočišti, věčné plameny ohnivého jezera se stanou vaším jistým údělem. Bůh je věrný.

PROJEVY BOŽÍ VĚRNOSTI

Bůh je věrný při *zachovávání* svého lidu. „Věrný je Bůh, který vás povolal do společenství se svým Synem“ (1K 1,9). V předešlém verši byl vysloven slib, že Bůh bude utvrzovat svůj lid až do konce. Apoštolova důvěra v absolutní bezpečí věřících nebyla založena na síle jejich rozhodnutí nebo schopnosti vytrvat, ale na věrohodnosti Toho, kdo nemůže lhát. Protože Bůh slíbil svému Synu, že jisté lidi jako Jeho dědictví zachrání

¹ William Cowper – God Moves In A Mysterious Way.

z hříchu a odsouzení a že se stanou účastníky věčného života ve slávě, je jisté, že nedovolí, aby jediný z nich zahynul.

Bůh je věrný v *kázně* svého lidu. Není o nic méně věrný v tom, co odepírá, než v tom, co dává. Je věrný v sesílání zármutku stejně jako v dávání radosti. Boží věrnost je pravda, kterou máme vyznávat nejen tehdy, když je nám lehké, ale také když procházíme tím nejtvrdějším pokáráním. Toto vyznání nesmí být jen skutkem úst, musí být také vyznáním našeho srdce. Když nás Bůh udeří trestajícím holí, ohání se jí Jeho věrnost. Uznat to znamená, že se před Ním pokoříme a doznáme, že si plně zasloužíme nápravu a místo reptání Mu za ni poděkujeme. Bůh nikdy nezasahuje bez příčiny. Následující verš nám tento princip objasňuje: „Proto je mezi vámi tolik slabých a nemocných a mnozí umírají“ (1K 11,30). Když na nás dopadne Jeho hůl, řekněme spolu s Danielem: „Na tvé straně, Panovníku, je spravedlnost, na nás je zjevná hanba“ (Da 9,7).

„Tvé soudy jsou spravedlivé, to, Hospodine, vím, ve své *věrnosti* jsi mě pokořil“ (Ž 119,75 – B21). Nesnáze a utrpení nejsou jen v souladu s Boží láskou přislíbenou ve věčné smlouvě, jsou také součástí její správy. Bůh je věrný navzdory soužením, a je také věrný v jejich sesílání. „Ztrestám jejich nevěrnosti metlou a ranami jejich nepravosti, ale svoje milosrdenství mu neodejmu, nezradím svou věrnost“ (Ž 89,33-34). Trestání je nejen slučitelné s Boží milující laskavostí, je také jejím důsledkem a vyjádřením. Mysl Božího lidu by utišilo, kdyby si připomněl, že Jeho láska, již se zavázal, Ho nutí jej přiměřeně káznit. Soužení jsou pro nás nezbytná: „Ve svém soužení mě budou hledat za úsvitu“ (Oz 5,15).

Bůh je věrný v *oslavení* svého lidu. „Věrný je ten, který vás povolal; on to také učiní“ (1Te 5,24). Tento verš se váže ke svatým, jež Bůh „zachová ... bez poskvrny do příchodu našeho Pána Ježíše Krista.“ Bůh s námi nejedná na

základě našich zásluh (protože žádné nemáme), ale pro své vlastní veliké jméno. Bůh je stálý vůči sobě a svému vlastnímu milostivému záměru – „které ... povolal ... ty také uvedl do své slávy“ (Ř 8,30). Bůh plně dokazuje stálost své věčné dobroty vůči svým vyvoleným tím, že je s konečnou platností povolává z temnoty do svého nádherného světla. To by je mělo plně ujistit o jejím jistém trvání. „...pevný Boží základ trvá“ (2Tm 2,19). Pavel se opřel o Boží věrnost, když řekl: „Vím, komu jsem uvěřil. Jsem přesvědčen, že on má moc chránit, co mi svěřil, až do onoho dne“ (2Tm 1,12).

VÍRA V BOŽÍ VĚRNOST

Když porozumíme této požehnané pravdě, zachrání nás to před obavami. Překypovat starostmi, vidět svou situaci skrze temná tušení, očekávat zítřek se smutnými obavami znamená pochybovat o Boží věrnosti. Ten, kdo se o své dítě staral celé roky, ho neopustí ve stáří. Ten, kdo slyšel vaše modlitby v minulosti, neodmítne naplňovat vaše potřeby v současnosti. Spočítejte v Jóbovi 5,19: „Z šesti soužení tě vysvobodí, v sedmi nezasáhne tě nic zlého...“

Pochopení této pravdy zastaví naše reptání. Pán ví, co je pro každého z nás nejlepší. Když se opřeme o tuto pravdu, budou naše mrzuté stížnosti utišeny. Bohu je velikou ctí, když o Něm ve zkoušce i trestu smýšlíme dobře, dáváme za pravdu Jeho moudrosti a spravedlnosti a v Jeho káznění rozpoznáváme Jeho lásku.

Když porozumíme této pravdě, podpoří to růst naší *důvěry v Boha*. „A tak ti, kteří trpí podle vůle Boží, ať svěří své duše věrnému Stvořiteli a činí dobré“ (1 Pt 4,19). Čím dříve sami sebe a všechny naše záležitosti s důvěrou odevzdáme do Božích rukou, plně přesvědčení o Jeho lásce a věrnosti, tím

dříve budeme spokojeni v Jeho prozřetelnosti a poznáme, že „dobře všechno učinil.“

Z knihy Střípky poznání Boha.

KÁZEŇ MLADŠÍHO MUŽE

Jaroslav Kernal

Článek na stránkách Reformace – [zde](#).

- *Rovněž mladší muže napomínej, ať jsou ve všem rozvážní... (Tt 2,6)*

Když se trochu blíže podíváme na náš dnešní text, zjistíme, že vlastně jenom tento šestý verš mluví přímo k mladším mužům. V dalších dvou verších se Pavel obrací na Tita a ukazuje, jak má sloužit jako služebník Kristův. Ale nemyslím si, že bychom to mohli nějak jednoduše odtrhnout, spíš apoštola myšlenka na mladší muže vedla právě k Titovi, který má být vzorem. Mimochodem Titovi bylo v této době minimálně mezi čtyřiceti až padesáti lety, takže tady máme zase dobrý obrázek toho, co to znamená mladší muž. Takže nakonec můžeme všechny tři verše vztáhnout na mladší muže a ukazují nám, jak a kam mají růst, co by mělo být takovou metou pro jejich životy. A v tomto šestém verši je naprostý základ veškeré zbožnosti – tím je kázeň. Jsou zde dvě věci, které ukazují na kázeň, které mluví o kázni a které mluví o kázni. Především je zde příkaz pro Tita ve vztahu k mladším mužům: **Napomínej!**

Myslím, že není překvapující, že první věc, která se týká mladších mužů, je napomenutí. Tím nechci říct, že mladší ženy a dívky nepotřebují napomenutí, ale když se podíváte do našeho textu, uvidíte, že mladší ženy mají být vyučované a vedené, ale mladší muži mají být napomínáni. V přirozenosti mladíků je jistý druh divokosti a arogance, která vyžaduje napomínání. Je to jenom projev pýchy, který se u mužů projevuje jiným způsobem než u žen.

Náš text sám nám říká, že muži potřebují stejné napomenutí jako ženy. Ale o mladších mužích je to tady řečeno víc přímo. Mladší žena má být vyučovaná – i to je určitý způsob napomínání. Ale mladší muž potřebuje více konfrontace, přímé napomínání. To je cesta k tomu, aby se ukáznil. To je cesta ke zbožnosti a je to ovoce Boží milosti, která působí v životě křesťana. Z Kristem proměněného nitra poplyne kázeň a projeví se na jednání člověka. Vzpomeňte si, co apoštol Pavel říká o díle Boží Ducha v Božích dětech:

- *Ovoce Božího Ducha však je láska, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrota, věrnost, tichost a sebeovládání. (Ga 5,22-23)*

Což ale neznamená, že se nepotřebujeme povzbuzovat k lásce a k dobrým činům, že nepotřebujeme vybízet k tomu, abychom se stále radovali, že si nepotřebujeme žehnat pokojem, že se nemusíme učit trpělivosti a laskavosti, že se nemusíme napomínat ohledně věrnosti, tichosti a sebeovládání. A mladší muži to potřebují mnohem více než ostatní.

Je to dané naší přirozeností. Jsme tvrdí a laskavé vyučování jenom málokdy pohne srdcem mladšího muže. Potřebuje napomenout – laskavě, s moudrostí a milosrdenstvím, ale nekompromisně a otevřeně. A k čemu takové laskavé napomínání povede? Podívejte se do šestého verše: **Ve všem rozvážní!**

Napomínání má vést k rozvážnosti. Rozvážnost je znovu projevem kázně v životě křesťana. Starší má být mimo jiné rozvážný (Tt 1,8). To mluví o člověku, který je pomalý k vynášení soudů. V kontextu starších to slovo zdůrazňuje sebeovládání zvláště ve vztahu k vynášení nějakého úsudku.

Rozvážný člověk není impulsivní, ale přemýšlí o věcech, chce slyšet názor druhých, nechá si poradit. Usiluje o objektivní pohled a hledá citlivé řešení. O starších mužích jsme četli, že mají být rozvážní (Tt 2,2). A podívejte se o

pár veršů dál – čteme zde o Boží milosti, která zjevila ke spasení a k výchově:

- *... a vychovává nás k tomu, abychom se zřekli bezbožnosti a světských vášní, žili rozumně, spravedlivě a zbožně v tomto věku... (Tt 2,12)*

Slovo rozumně je stejné slovo jako je v šestém verši – znamená rozvázně. Je to jenom jiný slovní druh (příslovce), zatímco v našem textu je sloveso a ve druhém verši je totéž slovo jako přídavné jméno. Slovo se stejným kořenem najdeme také ve čtvrtém verši druhé kapitoly a v pátém verši. Je to napomenutí pro mladší ženy – starší muži, mladší muži i ženy, ustanovení starší církve – ti všichni mají být rozvážní. Je zcela evidentní a naprosto nepochybné, že charakteristikou zdravě rostoucího a zralého křesťana bude rozvážnost, která bude zjevná na celém jeho životě – rozvážní ve všem (E)!

V originálním textu jsou slova „ve všem“ zařazena na začátek sedmého verše a většina překladů je potom vztahuje k příkladu, kterým má Titus být – tedy že má být ve všem příkladem. Gramaticky je ale možné tato slova přiřadit jak k rozvážnosti, tak k příkladu. Tedy má být rozvážný ve všem (E), nebo ve všem má být příkladem (např. ČSP). Mám za to, že první možnost je přirozenější pro řecký text, zatímco druhá možnost má větší podporu v rukopisech, kde někdy bývají tečky mezi větami.

Rozvážnost se tedy bude projevovat v každé oblasti života křesťanů. Rozvážnost je opakem nerozvážnosti, tedy hlouposti, pošetilosti, jednání, které přináší škodu. Rozvážný člověk je pokorný člověk, což znamená, že nejprve přemýšlí, naslouchá, hledá a teprve potom jedná a mluví.

Nerozvážnost je známkou pýchy, arogance a hlouposti, která z obojího pramení. Častý problém mladých mužů je, že si myslí, že snědli všechnu

moudrost světa – proto potřebují napomínat k rozvážnosti. Pokud nebudou napomínáni, povede je to k aroganci a zatvrzelosti. Rozvážný mladý muž nežije jenom pro tady a teď, ale přemýšlí o své budoucnosti, plánuje, hledá moudrost v Božím slově a u starších mužů, hledá radu, nechá si poradit a potom podle toho zařizuje svůj život. Pro křesťana je Kristus moudrostí, podle které žije k Boží slávě. U něj také hledáme veškerou svou rozvážnost, kázeň, od něj se učíme oslavovat Boha svým životem.

VÍROU (ŽD 11,1-3)

Steven Cole

Článek na stránkách Reformace – [zde](#).

Pro každého věřícího je zásadně důležité chápat podstatu vytrvalé víry. Jak jsme viděli minulý týden, existuje jistý druh víry, která ve zkouškách a v pokušení nevydrží. Zrno padlé na kamenitou půdu rychle vyrašilo, ale také rychle uschlo a zahynulo, když přišly zkoušky. Zrno, které zapadlo do trní, možná vydrželo o něco déle, ale nakonec je zadusila pokušení způsobená starostmi, majetkem a potěšeními tohoto života. Ani jedno z nich nedospělo k tomu, aby vydalo úrodu. Trvalou úrodu neslo pouze zrno zaseté do dobré země (Lk 8,11-15).

Toto podobenství představuje užitečné pozadí pro náš text z minula (10,32-29), v němž autor své čtenáře naléhavě vybízí, aby ve víře vytrvali. Cituje Abakuka 2,4: „Avšak můj spravedlivý ... bude žít, protože uvěřil. Kdo by však odpadl, v tom nenajdu zalíbení“ (10,38). Potom vyjadřuje přesvědčení, že on a jeho čtenáři nepatří „k těm, kdo odpadají a zahynou, nýbrž k těm, kdo věří a dosáhnou života“ (10,39). Tématem, jímž se zabývá, je „vytrvalá víra“. Někteří z jeho čtenářů byli v nebezpečí, že odpadnou a zahynou. Vzhledem k hrozbě pronásledování, která se jim vznášela nad hlavou, potřebovali se tito židovští věřící obrnit, aby vírou překonali nadcházející zkoušky. Autor chce, aby se řídili příkladem těch, „kdo pro víru a trpělivost mají podíl na zaslíbení“ (6,12).

Za tím účelem věnuje celou kapitolu 11 výkladu a ilustraci toho, co je pravá vytrvalá víra. Nezaměřuje se na ospravedlnění z víry jako Pavel v

Římanům 3. Spíš klade důraz na to, jak ospravedlňující víra působí a jak se projevuje ve zkouškách. (John Owen: *An Exposition of Hebrews* [The National Foundation for Christian Education], sv. VII., s. 5, 7.) Tato víra se zmocňuje Božích zaslíbení a skutečností neviditelného světa a v jejich světle poslušně překonává nynější zkoušky. Ve verších 11,1-3 autor ukazuje tři stránky takovéto víry:

Vírou se duchovní realita stává skutečností, vírou člověk získává Boží uznání a vírou chápeme původ všeho, co je.

Než se podíváme na tyto tři stránky víry, snad bude užitečné, když si povíme něco o podstatě víry v souvislosti se vztahy. To, co teď řeknu, vám pravděpodobně bude připadat samozřejmé. („Jasan!“) Ale často se setkávám s lidmi, kteří ve svých osobních vztazích tento princip porušují a páchají tak ohromné škody. Jde o tento princip: *Pro blízké osobní vztahy je nepostradatelná důvěra*. Pokud někomu nedůvěřujete, nepřipustíte, abyste se vy a on k sobě dostali skutečně blízko. Neřeknete mu o sobě nic důvěrnějšího, protože se budete bát, že to použije způsobem, který vás poškodí. Nebudete brát na vědomí to, co vám o sobě říká on, protože si řeknete: „Já mu prostě nevěřím.“

Další princip pro fungování blízkých vztahů je tento: *Základem důvěry je pravda*. Když vám někdo lže nebo vás podvede, nebudete důvěřovat tomu, co říká nebo co dělá. Vždycky budete ve střehu. Pokud vycítíte, že je to pokrytec, který se tváří, jako by byl něčím, čím ve skutečnosti není, budete si od něj udržovat odstup. Nedostatek pravdy подрývá důvěru a způsobuje ve vztazích odcizení.

Pro blízké vztahy platí ještě třetí princip: *Pravdu je zapotřebí sdělovat v lásce*. Pod *láskou* si zde představuji „usilovat o nejvyšší dobro toho druhého“.

Nejvyšším dobrem je pro každého člověka to, aby se stále více podobal Ježíši Kristu. Tato láska by měla motivovat každé slovní vyjádření pravdy (Ef 4,15). Když člověk někoho sjede, může mít pravdu, ale laskavé to není. „No jo,“ řekne ale, „jenže já to tak prostě cítím,“ a to je pravda. Ale neřekl to proto, aby tomu druhému pomohl dorůst v Krista, a to není láska. Na druhou stranu někoho pod záminkou laskavosti oklamat znamená popírat pravdu. A to v konečném důsledku vztah ničí, protože to podkopává důvěru.

Jak tohle všechno souvisí s jedenáctou kapitolou Listu Židům? Tyto vztahové principy platí i pro náš vztah s Bohem. Základem vztahu s Bohem je důvěra k němu čili víra v něj.

„Bez víry však není možné zalíbit se Bohu“ (11,6). Když člověk Bohu nedůvěřuje, nazývá ho lhářem – a s lhářem moc blízký vztah mít nemůže. *Základem důvěry je pravda.* Pokud pochybujete o pravdě Božího slova, včetně jeho slibů o budoucnosti, nemůžete mu důvěřovat, takže od něj zůstanete vzdálení.

Některé z věcí, které nám Bůh říká, se nepřijímají snadno. Bůh nás například konfrontuje s naší nevírou a s našimi hříchy. Ale vždy k nám mluví v *lásce*. Když na nás sesílá těžké zkoušky, ať je to pronásledování, onemocnění nebo ztráta někoho blízkého, musíme mu věřit a spoléhat na to, že jedná v lásce, aby nás dotvořil do Kristovy podoby. Když nepřítel dosáhne toho, že budeme v době zkoušek pochybovat o Boží lásce, pak se od Boha odtáhneme a nebudeme poslouchat jeho slovo pravdy. Abychom přicházeli do Boží blízkosti, musíme „věřit, že Bůh jest a že se odměňuje těm, kdo ho hledají“ (11,6).

Když správně pochopíme tyto tři principy – *pro blízké osobní vztahy je nepostradatelná důvěra, základem důvěry je pravda a pravdu je zapotřebí*

sdělovat v lásce (a láska znamená „usilovat o nejvyšší dobro toho druhého“) – ukáže se, že *samotným jádrem vztahu s Bohem je víra (důvěra)*.

1. VÍROU SE DUCHOVNÍ REALITA STÁVÁ SKUTEČNOSTÍ (11,1).

Židům 11,1 je verš, u kterého mi vždycky dělalo potíže přijít na to, ze které strany se do něj nejlépe pustit. Pokusím se objasnit, jak jeho smysl chápu, ale připouštím, že mé porozumění nemusí být úplné. Obtíže tohoto verše spočívají v otázce, co znamenají slova přeložená jako „spolehnutí se“ a „jistota“. Slova, která tam jsou, je možné přeložit také jako „podstata“ a „důkaz“. Tato slova je možné chápat v subjektivním nebo v objektivním smyslu.

Výklad v subjektivním smyslu zní: „víra znamená být si bezpečně jistý tím, v co doufáme, být přesvědčený o tom, co nevidíme“. Výklad v objektivním smyslu říká, že víra znamená „vlastní skutečnost dobra, ve které doufáme“ a „důkaz věcí, které nejsou vidět“. (Helmut Koster: *Theological Dictionary of the New Testament* [Eerdmans], ed. Gerhard Friedrich, sv. VIII., s. 586.) *A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature* (Řecko-anglický lexikon Nového zákona a další rané křesťanské literatury) chápe obě slova v objektivním smyslu. První část verše překládá slovy „ve víře se to, v co je doufáno, stává uskutečněným“ (či přímo „skutečností“). Druhá zní: „prokázání toho (či přesvědčení o tom), co není vidět“. (Walter Bauer, William F. Arndt, F. Wilbur Gingrich: *A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature* [Chicago: The University of Chicago Press, 1979, 2. vyd.], s. 847, 249.)

Všichni raně křesťanští a středověcí učenci chápali obě slova v objektivním smyslu. Až Melanchthon Lutherovi poradil, aby to první z nich

přeložil jako „nezlomná důvěra“. Lutherův výklad od té doby ovlivnil většinu poreformačních učenců (H. Koster, tamtéž).

Příslušné řecké slovo (*hypostasis*) se vyskytuje dvakrát u Pavla ve smyslu „jistota“ (2K 9,4; 11,17) a třikrát v listu Židům (1,3; 3,14 a zde v 11,1). Všichni badatelé se shodnou na tom, že ve verši 1,3, podle kterého je Kristus dokonalým výrazem Boží *podstaty* (*esence* či *skutečnosti*), je použito v objektivním smyslu.

Druhý výskyt (Žd 3,14) chápe většina odborníků v subjektivním smyslu: „udržíme-li si ovšem to počáteční *ujištění* pevné až do konce“ (NBK). Ale uznávaný *Theological Dictionary of the New Testament* (Teologický slovník Nového zákona) tvrdí, že tu není řeč o subjektivním ujištění, které spočívá v nás, ale o objektivní skutečnosti víry (tamtéž, sv. VII., s. 587). V tomto smyslu je celý výraz paralelou k „našemu vyznání“ (3,1) a „vyznání naděje“ (10,23 KMS). Dále tvrdí, že *hypostasis* má objektivní smysl i v 11,1: „víra je vlastní skutečnost dobra, ve které doufáme“. „Víra je skutečností toho, v co se doufá, přesně ve stejném smyslu, v jakém je Ježíš nazýván ... [dokonalým výrazem] skutečnosti transcendentního Boha v 1,3“ (tamtéž).

Vzhledem k tomu, že obě části verše 11,1 jsou podle všeho paralelní, měli bychom v objektivním smyslu chápat i „přesvědčení“ (řecky *elenchos*), tedy: „důkaz věcí, které nejsou vidět“ (tamtéž, sv. VII., s. 586). Donald Hagner to vyjádřil takto (*Encountering the Book of Hebrews* [Baker], s. 142): Z příkladů víry, které tato kapitola vyzvedává, se zdá být patrné, že autor *nemá* v první řadě na mysli to, co cítíme či máme – totiž jistotu či důvěru – ale to, jak víra zpodstatňuje či propůjčuje reálnou podstatu tomu, co je zaslíbeno, a jak poskytuje důkazy pro to, čemu věříme ohledně skutečností, které nevidíme a ve které doufáme. Víra je opravdu v určitém smyslu schopna zpřítomňovat věci budoucí a zviditelňovat věci neviditelné.

Objektivní a subjektivní významy těchto slov se samozřejmě do jisté míry překrývají. Naše víra *uskutečňuje* to, v co doufáme, a tak nám poskytuje *jistotu*, že je to pravda. Víra *prokazuje* či *dokládá* to, co nevidíme, a tak nám poskytuje *přesvědčení*, že tyto neviditelné věci jsou pravdivé. Dovolte mi, abych verše 11,1 takto obšírněji parafrázoval: „Víra činí Boží sliby ohledně budoucnosti skutečnými v naší zkušenosti. Víra nám dokazuje fakt, že to, co v současnosti nemůžeme vidět – Bůh, andělé, démoni, nebe, peklo – je velice skutečné a pravdivé.“ Jinými slovy, víra uplatňuje skutečnost Božích zaslíbení a neviditelného světa v životě na tomto přítomném, viditelném světě.

A. W. Pink používá přirovnání se dvěma lidmi, kteří stojí na palubě lodi a oba se dívají stejným směrem. Jeden nevidí nic, druhý vidí v dálce parník. Rozdíl je v tom, že ten první se dívá prostým okem, zatímco druhý se dívá přes dalekohled. Víra je jako dalekohled, který Boží zaslíbení ohledně budoucnosti přináší do zorného pole naší přítomnosti. Víra nám umožňuje vidět neviditelný svět, který přirozený člověk nevidí. (A. W. Pink: *An Exposition of Hebrews* [Ephesians 4 Group], s. 652.)

Než verš 11,1 opustíme, podívejme se pro ilustraci na to, jak se víra prakticky uplatnila v životech tří judejských mladíků Šadraka, Měšaka a Abed-nega (Daniel 3). Autor Listu Židům se o nich zmiňuje, třebaže ne jménem, ve verši 11,34 („krotili plameny ohně“). Protože se odmítli poklonit před Nebúkadnesarovou modlou, uražený král jim hrozil, že je hodí do rozpálené pece. Z jejich reakce je zřejmé, že v přítomné krizi vírou uskutečnili Boží zaslíbení ohledně budoucího věčného života. Vírou viděli neviditelného Boha jako skutečnějšího než rozhněvaného krále, který stál před nimi a vyhrožoval, že je usmaží za živa. Jejich odpověď (Da 3,16-18) přetéká vírou v neviditelného Boha:

- *Nebúkadnesare, nám není třeba dávat ti odpověď. Jestliže náš Bůh, kterého my uctíváme, nás bude chtít vysvobodit z rozpálené ohnivé pece i z tvých rukou, králi, vysvobodí nás. Ale i kdyby ne, věz, králi, že tvé bohy uctívat nebudeme a před zlatou sochou, kterou jsi postavil, se nepokloníme.*

Možná si řeknete: „To je hezký příběh, ale co kdyby je Bůh nevysvobodil? Co kdyby byli upáleni?“ Odpověď zní, že by pak zemřeli ve víře, a Bůh by je bohatě odměnil během věčnosti v nebi. Mnoho mučedníků pro svou víru zemřelo na hranici. Římsko-katolická církev slíbila statečnému českému mučedníkovi Janu Husovi bezpečnou cestu k slyšení. Když dorazil, řekli mu: „Slíbili jsme ti bezpečnou cestu sem, ale ne bezpečný návrat.“ Uvrhli ho do žaláře a odsoudili ho k smrti, protože odsuzoval řadu jejich zkažených praktik, které byly v rozporu s Písmem. Když stál na hořící hranici, zemřel se zpěvem na rtech! Jak to dokázal? Jeho víra uskutečnila v přítomnosti Boží zaslíbení do budoucnosti. Jeho víra prokázala, že neviditelný Bůh je skutečnější než plameny, které mu vzaly život.

Dalším člověkem, který vírou uskutečnil Boží zaslíbení a viditelně prokázal, že neviditelný Bůh je skutečný, byl George Müller. Vzdal se svých peněz a doslova všeho svého majetku a vírou založil sirotčinec v anglickém Bristolu. Časem se tento sirotčinec stal domovem dvou tisíc dětí, které denně potřebovaly jídlo, šaty a střechu nad hlavou. Müller neměl žádná konta s úsporami a odmítal cokoli prozradit o potřebách své služby, a to i případným sponzorům. Chtěl světu dokázat, že jednání se živým Bohem se opírá o skutečnost. Zažil tisíce konkrétních případů vyslyšených modliteb, které pečlivě zaznamenal a později vydal. O víře napsal (A. T. Pierson: *George Muller of Bristol* [Revell], s. 437, zdůraznil Pierson):

Právě v té chvíli, kdy *zrak* přestává vidět, přichází ke slovu *víra*. Čím větší jsou obtíže, tím snazší je to pro *víru*. Dokud zbývají nějaké přirozené vyhlídky, víra nepůsobí až tak snadno (smím-li to tak říci), jako když všechny přirozené vyhlídky zklamou. Autor tedy otevírá téma vytrvalé víry myšlenkou, že vírou se duchovní realita stává skutečností.

2. VÍROU ČLOVĚK ZÍSKÁVÁ BOŽÍ UZNÁNÍ (11,2).

„K takové víře předků se Bůh přiznal svým svědectvím.“ Z toho jednoznačně plyne, že toto uznání pochází *od Boha*, jak ukazuje i zbytek kapitoly (11,4-6, 39). Pro svět jsou lidé, kteří žijí vírou, často terčem posměchu či pohrdání.

Autor se zmiňuje o Mojžíšovi (11,24-26), který se odmítl nechat nazývat „synem faraónovy dcery. Raději chtěl snášet příkoří s Božím lidem ... a Kristovo pohanění pokládal za větší bohatství než všechny poklady Egypta...“ Jen si představte, co si asi mezi sebou museli o Mojžíšovi říkat egyptští dvořané: „Jo, někdo má takovou kliku, že si ho za syna vezme faraónova dcera, takže se topí ve zlatě a může se nosit jako páv. A víte, co udělá? Sebere se a odejde, aby odvedl hordu nějakých otrhaných otroků kdovíkam do pouště! A proč? Protože si myslí, že ho k tomu povolal Bůh! Cha! Tomu vážně šplouchá na maják!“

Proč udělal Mojžíš to, co udělal? Protože „upíral svou mysl k budoucí odplatě“ (11,26). „Věřil, a proto ... zůstal pevný, jako by Neviditelného viděl“ (11,27). Vírou si Mojžíš získal Boží uznání, i když kromě něj se mu dostalo také výsměchu světa. Jenomže tím, co se počítá, je Boží uznání, protože je to Bůh, kdo bude soudit živé i mrtvé!

Je ovšem nezbytné, abychom nepodlehli dojmu, že víra je nějaká záslužná činnost, kterou vykonáváme, abychom si od Boha vysloužili

odměny. To by protiřečilo veškerému novozákonnímu učení o tom, že víra je prostě řečištěm, kterým proudí Boží požehnání.

O víře platí dvě zdánlivě paradoxní věci: Na jednu stranu je to *naše zodpovědnost* věřit evangeliu, protože nám Bůh přikazuje, abychom věřili (Mk 1,15). Na druhou stranu hříšníci v důsledku duchovní slepoty *nejsou schopni věřit* (2K 4,4). Spásná víra přichází jako Boží dar, ne v důsledku lidského úsilí (Ef 2,8-9). Tím, kdo nám víru dává a také ji dotáhne až do konce, je Ježíš (Žd 12,2). Dobré skutky mají svůj zdroj ve spásné víře a dokazují tak její pravost (Ef 2,10; Jk 2,14-26). Jak víra, tak skutky pocházejí od Boha.

Dovolte mi navrhnout pro verš 11,2 dvě praktická uplatnění. Za prvé, uvěřili jste v Krista samotného jako ve svou jedinou naději na nebe, a dosáhli jste tak Božího uznání? Jak jsme viděli v kapitole 10, Kristova oběť na kříži je *jediným* základem pro odpuštění hříchů. Nedoufejte ve své dobré skutky, protože všechny dobré skutky na světě nikdy nemohou vymazat dluh, který jste si udělali svými hříchy. Nedoufejte ve svou víru, protože víra ve víru vás nezachrání. Věřte v Ježíše Krista! On zachrání všechny, kdo k němu přicházejí ve víře.

Za druhé, jestli jste uvěřili v Krista jako ve Spasitele, žijte každý den tak, abyste dosáhli jeho uznání. „Bez víry ... není možné zalíbit se Bohu“ (11,6). I když bychom se k druhým lidem nikdy neměli bezdůvodně chovat urážlivě, neměli bychom se soustředit na to, abychom dělali radost jim, ale na to, abychom dělali radost Bohu, který zkoumá naše srdce (1Te 2,4). I když sám sebe nepovažuji za vzor velké víry, mohu uvést osobní příklad. Sotva jsem se stal zdejším pastorem, musel jsem v určité otázce zaujmout rozhodné stanovisko, což vyvolalo mnoho konfliktů. To, co jsem udělal, jsem udělal, protože jsem byl přesvědčen, že je to biblické a že to tedy dělá

radost Bohu, ale výsledkem bylo, že se spousta lidí snažila dosáhnout toho, abych dostal padáka. V jednu chvíli, kdy jsme ještě nemohli tušit, jak to všechno dopadne, jsem Marle řekl: „Mám pokoj v tom, že se o nás Bůh postará, i kdyby mě vyrazili, protože jsem udělal to, co bylo správné.“ Žijte tak, abyste se zavděčili Bohu, a poznáte jeho pokoj, i když se vám lidé rozhněvaně staví na odpor.

Vírou se tedy duchovní realita stává skutečností a člověk vírou získává Boží uznání A do třetice:

3. VÍROU CHÁPEME PŮVOD VŠEHO, CO JE (11,3).

„Ve víře chápeme, že Božím slovem byly založeny světy [doslova ‚věky‘], takže to, na co hledíme, nevzniklo z viditelného.“ Slovo přeložené „ve víře“ je v celé kapitole v tomto pádu použito celkem osmnáctkrát a toto je první z těchto výskytů. Všechny ostatní se vztahují k přehlídce starozákonních postav, které důvěřovaly Bohu. Tento první nás však vrací až do Genesis 1, k biblické zprávě o stvoření. „Božím slovem“ zde není míněno jeho psané slovo, ale slovo jeho úst. Mluví se tu o onom výrazu, který se tolikrát opakuje v Genesis 1 (verše 1, 3, 6, 9, 11, 14, 20, 24, 26): „I řekl Bůh...“ Jak říká Žalm 33,6.9: „Nebesa byla učiněna Hospodinovým slovem, dechem jeho úst pak všechen jejich zástup. ... Co on řekl, to se stalo, jak přikázal, tak vše stojí.“

„Věky“ („světy“) představují způsob, jak židé hovořili o stvoření z hlediska jeho chronologického trvání. Ačkoli je tento pojem přibližně ekvivalentní slovu „svět“, je v něm prostor pro představu, kterou prokázala dnešní věda, totiž že čas souvisí s hmotou. Autor říká, že víra nám umožňuje pochopit, jak vznikl materiální vesmír (včetně času), totiž slovem Božích úst. Hmota není věčná. Věčný je Bůh, a Bůh je duch. Věčný Bůh vyvolal existenci hmoty a času pouze svým mocným slovem!

Pochopit to můžeme pouze vírou, protože u toho nebyl nikdo, kdo by to viděl. Světový názor, který dnes převládá, totiž že hmota existovala vždy a že současný vesmír včetně člověka se přihodil čirou náhodou během miliard let, stojí na slepé víře, protože pro něj nejsou žádné důkazy. Biblický názor, že to všechno přivedl k bytí věčný Bůh pouhým slovem, stojí na víře, ale *ne* na *slepé* víře. Máme množství důkazů, které svědčí o tom, že všechno – a lidský život zvláště – stvořil neuvěřitelně inteligentní Projektant. Řekli byste, že objev, jakým je lidská DNA, na níž je vidět úžasná plánovitost, přiměje každého vědce, aby padl před Bohem na kolena a uctíval ho. Ale jak vysvětluje Pavel (Ř 1,18-22), hříšní lidé „svou nepravostí potlačují pravdu“: „jejich myšlení je zavedlo do marnosti“, „jejich scestná mysl se ocitla ve tmě“ a tvrdí, „že jsou moudří, ale upadli v bláznovství“.

Skutečnost, že autor začíná svůj seznam příkladů toho, čeho se dosahuje „vírou“, veršem 11,3, ukazuje, že víra v Boha jako Stvořitele je pro poznání Boha základem. První verš Bible nám bez obalu oznamuje životně důležitý fakt: „Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi.“ Člověk nemůže ani začít chápat sám sebe, druhé lidi, světové dějiny či Boha, pokud odmítá první kapitoly Genesis. První verš Genesis nás staví před klíčové rozhodnutí: Pokud Bůh stvořil všechno, co je, znamená to, že je svrchovaným vládcem vesmíru. Jestli k němu nepřejdete s vírou jako ke svému Spasiteli, budete před ním jednoho dne v hrůze stát jako před svým Soudcem. Když ale uvěříte jeho slovu spásy, porozumíte tomu, jak povstaly věky, a všechno v celých dějinách vám zapadne na své místo.

ZÁVĚR

Autor nechce, abychom měli dočasnou, povrchní víru, která odpadá a zahyne. Chce, abychom měli víru, která vytrvá ve zkouškách a dosáhne

života (10,39). Taková víra se chápe Božích slibů do budoucnosti a uskutečňuje je v přítomnosti. Dokazuje skutečnost neviditelného světa. Dosahuje Božího uznání. A chápe původ všeho, co je. Taková víra, jak uvidíme na řadě příkladů v Židům 11, je víra praktická a realistická. Po tisíce let podírala Boží muže a ženy ve všech možných obtížích. Podrží i vás ve zkouškách, kterým čelíte právě teď! Jak to svým posledním dechem řekl Jonathan Edwards: „Spoléhejte na Boha a nemusíte mít strach.“ (Iain Murray: *Jonathan Edwards: A New Biography* [Banner of Truth], s. 441.)

OTÁZKY K DISKUZI

1. Jak může člověk, který zápasí s pochybnostmi, získat víru a růst v ní tak, aby byla silná?
2. Vzhledem k tomu, že Bůh dal svá zaslíbení v konkrétních situacích, jak můžeme vědět, která z nich se nás týkají dnes?
3. Proč je důležité trvat na tom, že víra není skutek, kterým bychom si od Boha něco zasloužili? V jakém správném vzájemném vztahu jsou víra a odměny?
4. Proč je učení o stvoření Božím slovem pro poznání Boha a pro křesťanský život klíčové?

ŽENA PRO IZÁKA (GN 24,1-67)

Jaroslav Kernal

Článek na stránkách Reformace – [zde](#).

Pokoj vám a milost, milovaní svatí. Dneska máme před sebou nejdelší kapitolu z knihy Genesis. Jedná se o velikou kapitolu víry. Je to kapitola, která je tak plná zbožného a hlubokého obsahu, že ji rozhodně ani dnes, ani při úterním biblickém studiu nevyčerpáme. Je zde příběh o veliké víře hned několika mužů, je zde příběh o jejich veliké zbožnosti, máme před sebou příběh o hledání zbožné manželky, máme tu příběh Ježíše Krista a Jeho nádherné nevěsty, Církve. Co z toho vybrat? Čeho se alespoň trochu dotknout, abychom z toho alespoň něco měli? Pokusíme se dneska dopoledne zachytit alespoň střípek z nádhery Boží milosti, která se zrcadlí v této kapitole víry. Pojdme si vyprosit požehnání.

Oddací list vám zaručí, že manželství bude dobře fungovat asi tolik, jako vám rybářský lístek nebo lovecké povolení zajistí úlovek. Obojí vám pouze dává **zákonnou** možnost, pokusit se o to.

Najít toho nejlepšího partnera pro svůj život je skutečně velmi důležité, přesto to ale nikomu nezajistí dobré a zbožné manželství. Nalezení toho nejlepšího partnera je jenom začátek a vy se musíte pokusit o to, abyste co nejlépe udělali to ostatní.

Budeme dneska mluvit více o manželství a při té příležitosti musíme říci, že Písmo nám jasně ukazuje, že manželství je darem od Boha (1 K 7,7). Apoštol Pavel tady píše o tom, že tento dar jde ruku v ruce s jiným darem od Boha – a to je dar zůstat svobodný. A vysvětluje křesťanům, že ani jeden

z těchto darů není lepší než ten druhý – oba mají své výhody i nevýhody. Ale v obou jde o jednu jedinou věc – a tou je oslava Ježíše Krista a služba Jeho království.

VYSLÁNÍ SLUŽEBNÍKA (v. 1-9)

Sára byla už tři roky mrtvá, a Abrahamovi už bylo 140 let. Měl sice před sebou ještě 35 let života, ale jistě nemohl tušit, že bude žít ještě tak dlouho a proto začal dělat přípravy na chvíli, kdy už tady nebude. V tuto chvíli to znamenalo zajistit pokračování svého rodu, jinými slovy – najít manželku pro svého syna Izáka. Jeho cílem bylo najít dobrou ženu, zbožnou ženu, takovou, která by mu pomohla naplňovat Boží záměr v životě, jak mu ho představil Bůh:

- *Gn 18:19 Důvěrně jsem se s ním sblížil, aby přikazoval svým synům a všem, kteří přijdou po něm: ‚Dbejte na Hospodinovu cestu a jednejte podle spravedlnosti a práva, ať Hospodin Abrahamovi splní, co mu přislíbil‘.*

A. Závazek (v. 1-3a)

Abraham svěřil nalezení vhodné manželky pro Izáka svému nejstaršímu služebníkovi nebo otrokovi. Asi se nejednalo o muže nejstaršího věkem, ale spíš o muže nejstaršího „služebně“ – tedy správci svého domu. Pravděpodobně to byl damašský Eliezer – i když text o tom nikde nemluví. Nicméně řeč je o správci Abrahamova domu (v. 2) a Gn 15,2 říká, že jím byl Eliezer.

Celá kapitola je o oddanosti tohoto služebníka svému pánu a Bohu svého pána. Je to skutečně něco, čeho si v celé kapitole nelze nevšimnout. Příklad tohoto služebníka nám nastavuje hodně vysokou laťku – podívejme se na jeho věrnost, na jeho modlitby, na jeho zbožnost nebo moudrost, kterou prokazuje v praktických věcech. Je to skutečně vzor pro každého křesťana.

Abraham tohoto služebníka zavázal přísahou při Hospodinu, Bohu nebes a země. Od začátku je tady důvěra v Boha Stvořitele, důvěra v Jeho zaslíbení, důvěra v Jeho moc i v Jeho vedení. Abraham žije s Bohem více než šedesát let a naučil se důvěřovat svému Bohu, naučil se znát svého Boha. I zde dobře rozpoznává, kdo je Bůh – je to veliký Bůh, Bůh nebe i Bůh země.

B. Podmínky (v. 3b-6)

Svého služebníka tedy Abraham vysílá ve víře a pro výběr ženy pro Izáka mu dává dvě důležité podmínky. První podmínkou je, že nemá brát pro Izáka za manželku žádnou z dcer Kenaánců, mezi kterými žijí. Proč nechtěl Abrahama pro Izáka Kenaánku?

Nechtěl bych, abychom příliš snadno sklouzli ke schematickému závěru, že žena z Abrahamova domu bude tou zbožnou ženou. Musíme si připomenout několik věcí:

1. Abraham neměl na výběr. On byl první, koho Bůh povolal. I když známe jeho rodinu, jeho předky až k Noemovi, tak to nebyli žádní uctívači Hospodina:

- *Jozue 24:2 Jozue řekl všemu lidu: "Toto praví Hospodin, Bůh Izraele: Vaši otcové, Terach, otec Abrahamův a otec Náchorův, sídlili odedávna za řekou Eufratem a sloužili jiným bohům.*

O několik kapitol dále uvidíme, jak Rebeky neteř, a v tu chvíli již také její snacha (i když Rebeka v té době byla již po smrti) ukradla svému otci – to byl bratr Rebeky – Lábanovi domácí bůžky. To není vzor křesťanského jednání! Ale ukazuje nám to na to, že širší Abrahamova rodina neuctívala Hospodina. A v tomto smyslu neměl Abraham na výběr, když hledal ženu pro Izáka. Přesto ji hledal na místě, kde bylo alespoň nějaké povědomí o Bohu. Ale dnes jsme v úplně jiné situaci, než v jaké byl Abraham a Boží slovo nám jasně

ukazuje, že křesťané nemají hledat své partnery mezi nevěřícími ani mezi lidmi náboženskými, kteří mají nějaké povědomí o Bohu.

2. Kenaánci byli zkažení. Byl to lid, který byl zvrácený. Nejen, že to byli modláři – i Abraham byl dříve modlář – ale byli to lidé zlí. Něco z toho jsme viděli na Sodomě a Gomoře, které Bůh kvůli jejich hříchu vyhladil. S těmito lidmi to šlo stále k horšímu. Nebyli zde žádné nadějně vyhlídky na to, aby z takového lidu mohla být zbožná žena – i když i taková se později našla. Bůh je větší než lidský hřích a mocnější než nejzatvrzelejší lidské srdce. O půl tisíciletí později, kdy míra nepravosti těchto lidí dosáhla svého vrcholu, takže na ně přišel Boží soud a Bůh se rozhodl je vyhladit, se našla žena, která došla milosti, nevěstka Rachab, kterou nacházíme také v rodokmenu Pána Ježíše Krista.

3. Kenaánci byli prokletí – byli to potomci Cháмова syna Kenaána.

- *Gn 9:25-27 Proklet buď Kanaan, ať je nejbídnějším otrokem svých bratří! Dále řekl: "Požehnan buď Hospodin, Bůh Šémův. Ať je Kanaan jejich otrokem! Kéž Bůh Jefetovi dopřeje bydlet ve stanech Šémových. Ať je Kanaan jejich otrokem!"*

Nebylo možné, aby základ Abrahamova potomstva byl postaven na někom, kdo je prokletý a jehož údělem má být otroctví. Vždyť z Izáka mělo být Abrahamovo potomstvo. To bylo Boží zaslíbení. Abraham pamatoval na Boží sliby.

4. Kenaánci měli být vyhlazeni ze země. Bůh řekl, že Kenaánce vyhladí, proto bylo jen logické a rozumné, že Abraham nechtěl hledat ženu pro Izáka mezi Kenaánci.

Musíme si také uvědomit, že v případě nevěstky Rachab byla situace úplně jiné – sice také pocházela z tohoto národa, ale předtím, než se stala

ženou Salmóna, prapradědečka krále Davida, tak byla skrze víru připojena k Božímu lidu. Salmón si nebral pohanku, ale ženu z Božího lidu.

Druhou podmínkou bylo, že Izák nesmí opustit zaslíbenou zemi, ale nevěsta pro něj bude přivedena za ním. Odejít z místa zaslíbeného požehnání by mohlo být dočasně tak velkým pokušením pro Izáka, že ho Abraham nechce něčemu takovému vůbec vystavit. Z následujících veršů také vidíme, že Abraham si byl dobře vědom Božích zaslíbení a nechtěl vědomě dělat nic proti těmto Božím slibům.

Abraham věděl, že Bůh s ním i s jeho potomky bude jednat na tomto místě – proto zakázal svému služebníkovvi odvést Izáka jinam. Toto je velmi důležitý princip pro naše životy, který nám ukazuje, že Boží království má přednost před touhami lidského srdce. Není to tak, že by tyto dvě věci byly v protikladu – ale mají rozdílné priority. Kdo usiluje o to naplnit touhy svého srdce, ten snadno mine Boží království, ale kdo hledá Boží království na prvním místě, tomu Bůh naplní i touhy jeho srdce (Mt 6,33).

- *Matouš 6:33 Hledejte především jeho království a spravedlnost, a všechno ostatní vám bude přidáno.*

Všimněte si toho, jak dobře tomu rozuměl Abraham:

C. Boží zaslíbení (v. 7-9)

- *Genesis 24:7 Hospodin, Bůh nebes, který mě vzal z domu mého otce a z mé rodné země, promluvil ke mně a přísahal mi, že tuto zemi dá mému potomstvu; on sám vyšle před tebou svého posla, a ty budeš moci vzít odtamtud ženu pro mého syna.*

Abraham se cele spoléhal na Hospodina. Jeho důvěra v Boží jednání je neotřesitelná. Jedná ve víře, že Bůh bude jednat. Boží posel půjde před jeho služebníkem a připraví všechno, co bude potřeba ke zdárnému vykonání mise.

Ale všimněte si také toho, že Abraham nediktuje Bohu, jak by měl v jeho záležitosti jednat. Všechno vkládá do Božích rukou, a proto říká:

- *Genesis 24:8 Kdyby tě snad ta žena nechtěla následovat, budeš své přísahy zproštěn. Jen tam mého syna nezaváděj!"*

Abraham si je jistý tím, že Bůh naplní své sliby – jakým způsobem to udělá, to je na Bohu. Abraham staví na tom, že Bůh požehná misi jeho služebníka, ale kdyby se vyskytly problémy, tak zde pořád bude onen princip týkající se Izáka a ten bude mít přednost nad získáním ženy. Bůh pro Izáka zajistí manželku jiným způsobem, ale Izák neodejde z kanaánské země.

2. HLEDÁNÍ (v. 10-27)

Představte si na okamžik, co byste asi dělali, kdybyste dostali úkol, jaký dostal Abrahamův služebník? Jdi a najdi vhodnou nevěstu pro mého syna! Umím si představit, co by asi udělal nějaký mladý manažer na tomto místě – správce Abrahamova domu nebyl nikdo jiný než manažer. Přišel by do města, šel by tam, kde se shromažďují lidé, na nějaké důležité místo, představil by se jako služebník velmi bohatého cizince, který má jediného dědice. Udělal by reklamu, možná vyhlásil nějakou soutěž, získal by velkou publicitu a potom by vybral tu jednu šťastnou dívku, kterou by odvezl s sebou.

Jak odlišně ale jednal tento Abrahamův zbožný služebník. Když dorazil do města Náchorova, do Cháranu, tak první věc, kterou udělal, byla modlitba.

A. Modlitba (v. 10-14)

Z jeho modlitby vidíme, že tento muž šel ve víře, že se pevně spoléhal na Boží pomoc, na Boží milosrdenství, na Boží slovo. Ve víře jde a modlí se za zcela konkrétní a velmi specifickou věc, na jejímž základě má rozpoznat

Boží vedení. Modlí se za to, aby Bůh udělal něco málo pravděpodobného, a na základě toho potom pozná, že to je skutečně Bůh, kdo v této věci jedná.

Čeho se týká jeho modlitba? V jeho modlitbě nejde o něj, ale jde o Abrahama a jde o Izáka. Nejsou tady žádné sobecké motivy, ale tím nejsilnějším motivem je oddanost Abrahamovi a láska k Izákovi.

B. Zkoumání odpovědi (v. 15-25)

Po modlitbě služebník intenzivně vyhlíží Boží odpověď. Čeká na ni a dostává jí. Ale všimněte si, že „nebaští všechno i s chlupama“, ale vše zkoumá.

- *Genesis 24:21 Muž ji přitom mlčky pozoroval, aby poznal, zda Hospodin dává jeho cestě zdar, či nikoli.*

Vypadalo to dobře, dívka byla krásného vzhledu, jednala tak, jak se předtím tento služebník modlil, ale on chce mít opravdu jistotu, tak vyčkává a ptá se Hospodina, zda je to skutečně Jeho dílo. Někdy je to tak, že se pomodlíme a tím to pro nás končí. Ale to není modlitba, kterou nás učí Boží slovo. Ježíš nás učí vytrvalosti na modlitbách a dává za příklad vdovu, která chodila za soudcem tak dlouho, dokud jí nevyslyšel. Boží slovo nás učí přistupovat k modlitbě s vírou a s vírou potom také vyhlížet její naplnění.

Vynikající věc, kterou vám mohu doporučit, je modlitební deník. Každý se jistě modlíte za spoustu věcí a mnoho z toho, za co se modlíte, také brzo zapomenete. Když si své modlitby budete psát, tak se k nim můžete vrátit. Můžete si k nim dopsat poznámky, jak je Bůh vyslyšel nebo jakým způsobem na ně odpověděl. Je velmi povzbuzující otevřít po mnoha letech takový deník a zjistit, jak věrný je Bůh a jak mocně působí v našem životě. To je něco, co se můžeme učit od Abrahamova služebníka. Ve víře jde, modlí se a zkoumá, jak Bůh odpovídá na jeho modlitby. A když zjišťuje, že ho Bůh přivedl do domu příbuzných jeho pána, tak vzdává Bohu chválu.

C. Chvála (v. 26-27)

Padá na kolena a chválí Hospodina. Veřejně dává najevo, že to byl Bůh, kdo ho na celé této cestě vedl. Celá tato jeho mise je naplněna modlitbami a spoléháním se na Hospodina. Je pro nás skutečně velikým vzorem.

3. ZAJIŠTĚNÍ SOUHLASU RODIČŮ (V. 28-60)

Nicméně služebníkovu poslání ještě není dokončeno. Potřebuje získat souhlas jak té dívky, tak také jejích rodičů.

A. Soustředění se na cíl (v. 28-49)

Služebník má před sebou svůj cíl a dělí všechno pro to, aby ho co nejdříve naplnil. Ještě dříve, než se občerstvil, než něco pojedl, tak předkládá rodině Rebeky svou záležitost. Vysvětluje jim, kdo je a proč přichází, vydává jim svědectví o svém hledání a také svědectví o Božím díle.

Jeho jednání nám ukazuje, jak je modlitba a čekání na Boha úzce spojená s cílevědomým a rozhodným jednáním. Často křesťané tyto věci od sebe oddělují a pak jsou na jedné „superduchovní křesťané“, kteří se modlí a nic nedělají a stále jen čekají, až se v jejich životech bude něco dít. Když se pak něco děje, tak jsou ochotní cokoliv považovat za Boží jednání, ačkoliv to tak vůbec být nemusí. Na druhé straně jsou „neduchovní křesťané“, kteří jednají racionálně, pragmaticky, cíleně a cílevědomě, ale často bez modlitby a bez spoléhání na Boha.

Boží slovo nám ale ukazuje, že křesťané jsou ti, kdo znají svůj cíl, kdo pečlivě plánují, jak tohoto cíle dosáhnout a v tom všem hledají Boží vůli, Boží cestu a sílu od Boha, aby mohli dělat to, k čemu je Bůh vede. Když promýšlíme věci ve svém životě a plánujeme, ukazuje daleko více na to, že chceme sloužit Bohu a jsme připraveni Mu sloužit, než když to neděláme.

B. Boží požehnání (v. 50-60)

Služebník položil jasnou otázku a dostal fatalistickou odpověď:

- *Genesis 24:50 Lában i jeho dům odpověděli: Toto vyšlo od Hospodina a my nemůžeme tobě říci ani zlé ani dobré.*

Někteří komentátoři zde vidí odkaz na to, že Lában a jeho rodina věřili v Boha. Ale jeho odpověď spíš znamená, že když to Bůh takto udělal, tak s tím nikdo nic neudělá. To není odpověď člověka, který vložil svou důvěru v živého, moudrého, spravedlivého a laskavého Boha.

Bůh ale v celé situaci skutečně jedná a je to vidět na dalších slovech Lábana, kdy dává svou sestru Rebeku Izákovi. Na to služebník Abrahamův odpověděl tím, že štědře obdaroval jak Rebeku, tak Lábana i jejich matku. A Boží ruka se projevuje i nadále – druhého dne ráno se služebník připravil k odchodu, ale rodina se postavila proti – chceme, aby Rebeka zůstala s námi ještě aspoň deset dní. I zde ale vidíme, na jedné straně odhodlání a víru Abrahamova služebníka, který „kuje železo, dokud je žhavé“:

- *Genesis 24:56 Nezdržujte mě, když Hospodin dopřál mé cestě zdaru. Propusťte mě, ať mohu jít k svému pánu.*

A na druhé straně vidíme, jak Bůh otevírá srdce Rebeky, která souhlasí s okamžitým odchodem. To je Boží dílo a to je Boží požehnání pro celou tuto misi. Rebečini příbuzní pak propouštějí Rebeku a dávají jí požehnání, které velmi připomíná požehnání, které dostal Abraham od Boha:

- *Genesis 24:60 Sestro naše, buď matkou nesčíslných tisíců, tvé potomstvo ať obsadí bránu těch, kteří je nenávidí!*

4. NÁVRAT (v. 61-67)

Dostali jsme se na závěr této kapitoly a blížíme se k setkání Rebeky a Izáka. K tomu musíme zmínit dvě věci, které v tomto textu nacházíme:

A. Rozjímání

- *Genesis 24:63 K večeru Izák vyšel na pole, aby přemýšlel.*

Izák vyšel rozjímat. V tradičním křesťanském chápání nepatří Izák mezi ‚top‘ postavy Starého zákona, ale Pán mluví o Bohu Abrahamovu, Izákovu a Jákobovu. Pán řadil Izáka k těm ‚velkým‘ postavám. Podobně list Židům:

- *Žd 11:20 Izák věřil, a proto Jákobovi a Ezauovi dal požehnání v pohledu do budoucna.*

Izák hleděl do budoucnosti. Vyhlížel příchod Mesiáše. Bůh uzavřel smlouvu s jeho otcem Abrahamem, ale potvrdil ji také Izákovi i jeho synovi Jákobovi, Izraelovi. Izákova víra vyrůstala ze slibů, které Bůh daroval jeho otci Abrahamovi. Jenom na úrodné půdě rozjímání o Bohu a jeho zaslíbeních mohla vyrůst víra, která přetrvává až do současnosti - i my věříme v Boha Abrahamova, Izákova a Jákobova.

Izák vycházel na pole a rozjímal, přemýšlel o Božích slibech, vyhlížel jejich naplnění ve svém životě. V naší uspěchané době nám chybí toto Izákovo pole - čas, kdy si vyjdeme na procházku se svým Bohem, kdy budeme rozjímat nad Jeho slovem, nad Jeho sliby, které dal svému lidu. Izák se stal živou obětí, když ho na Boží příkaz jeho otec Abraham přinesl na oltář jako dar Bohu, jako oběť zápalnou. Dobrovolně šel jako beránek určený na porážku. Také naším úkolem je, abychom:

- *Ř 12:1-2 sami sebe přinášeli jako živou, svatou, Bohu milou oběť; to ať je vaše pravá bohoslužba. A nepřizpůsobujte se tomuto věku, nýbrž proměňujte se obnovou své mysli, abyste mohli rozpoznat, co je vůle Boží, co je dobré, Bohu milé a dokonalé.*

Živá oběť a proměna mysli – to jsou dvě věci, které jdou ruku v ruce. Jedno nemůže být bez druhého ani nelze jedno nahradit druhým.

Potřebujeme obojí. Rozjímání o Bohu nás vede ke zbožnému jednání a zbožné jednání ukazuje na velikého Boha, o němž znovu musíme přemýšlet.

B. Romantická láska

- *Genesis 24:67 Izák pak uvedl Rebeku do stanu své matky Sáry. Vzal si ji a stala se jeho ženou. A zamiloval si ji.*

Všimněte si, že láska přichází až v samotném závěru celé kapitoly. Romantická láska nebyla základem jejich manželství. Ani nikdy nemůže být. Je to přesně naopak – jenom manželství je opravdovým základem pro romantickou lásku. Romantické lásce zde předcházelo jasné poznání od Boha, že Izák se má oženit, předcházelo mu čekání na Boží čas, hledání nevěsty na správném místě, vyžadování těch skutečně zbožných vlastností i ochota uposlechnout rady starších a moudřejších. Teprve potom přišlo manželství a s ním také skutečná romantická láska.

5. APLIKACE

Podívejme se na některé praktické věci, které z tohoto oddílu vyplývají. Je jich skutečně velmi mnoho, takže se k dalším budeme muset vrátit při biblickém studiu.

A. Zodpovědnost rodičů

Rodiče by měly v rámci možností dohlédnout na to, aby si jejich děti vzaly partnera ve víře. To není o okamžiku rozhodnutí, ale je to o výchově dětí od nejútlejšího mládí. Rodiče, je vaší zodpovědností, aby vaše děti rozuměly tomu, proč je důležité, aby si za muže nebo za ženu vzali věřícího člověka. Kromě výchovy dětí je to také o modlitbách za děti a za jejich partnery. I to je věc, s níž by rodiče rozhodně neměli čekat na to, až budou děti dospělé, ale s níž je třeba začít okamžitě, jakmile víme o tom, že má

dítě přijít na svět. Je modlitba za životní partnery vašich dětí součástí vašich modliteb za děti?

B. Boží slovo zakazuje vstupovat do smíšených manželství

Smíšených v tom slova smyslu, že jeden je křesťan a druhý je nevěřící nebo jinak věřící. Viděli jsme to v našem dnešním textu a můžeme to vidět také na dalších místech Písma – jednak je tady obecnější místo, které se týká uctívání Boha – a my si musíme připomenout, že křesťanské manželství je o uctívání Boha:

- *2 Korintským 6:14-16 Nedejte se zapřáhnout do cizího jha spolu s nevěřícími! Co má společného spravedlnost s nepravostí? A jaké spolužití světla s temnotou? Jaký souzvuk Krista s Beliálem? Jaký podíl věřícího s nevěřícím? Jaké spojení chrámu Božího s modlami? My jsme přece chrám Boha živého. Jak řekl Bůh: ‚Budu přebývat a procházet se mezi nimi, budu jejich Bohem a oni budou mým lidem.‘*

Další místo je určené křesťanským vdovám a předkládá jasný princip:

- *1K 7:39 Žena je vázána zákonem, pokud žije její muž. Jestliže muž umře, je svobodná a může se vdát, za koho chce, **ale jen v Kristu.***

Totéž samozřejmě platí i pro muže a platí to také pro ty, kdo jsou svobodní a chtějí vdát nebo oženit – mají to udělat jenom v Kristu!

Vám, kdo jste dosud svobodní a chcete mít nějakého životního partnera, připomínám tato slova – máte svobodu vzít si, koho chcete, ale jenom v Kristu. Je to nezbytné k tomu, aby takové manželství mohlo být šťastné. Ten základ není fyzický, není o vzhledu, není ani duševní, není o tom, jestli je nám spolu dobře, rozumíme si, ale je duchovní. Je to o tom, koho uctíváme!

C. Zodpovědnost ohledně volby místa k životu

Vzpomeňte si na Lota – špatná volba o tom, kde bude žít, nakonec vedla k tolika tragickým věcem v jeho životě. Jako křesťané bychom měli vždy řešit jakékoliv stěhování s ohledem na uctívání Boha, s ohledem na společenství, s ohledem na Boží zaslíbení. Protože víme, že jsme zde jenom poutníci a vyhlížíme nové nebe a novou zemi, město s pevnými základy, tak bychom měli na první místo vždy dávat věci duchovní před těmi fyzickými.

D. Role modlitby při hledání Boží vůle

Abychom našli Boží vůli, neobejdeme se bez modlitby, bez správné modlitby:

- *Jk 4:2-3 Chcete mít, ale nemáte. Ubíjíte a nevrážíte, ale ničeho nemůžete dosáhnout. Sváříte se a bojujete – a nic nemáte, protože neprosíte. Prosíte sice, ale nedostáváte, protože prosíte nedobře: jde vám o vaše vášně.*

Modlitba je nezbytná. Ale stejně nezbytné je čisté srdce. Jen modlitba, která vychází z vědomí naší vlastní nedostatečnosti a z velikosti Boží milosti, nás může dovést k nalezení Boží vůle. Ruku v ruce s modlitbou jde také zkoumání, jak jsme viděli v našem textu. A zde se projevuje to, co můžeme nazvat:

E. Praktická moudrost

To je moudrost, která vychází z poznání Boha, která však nezůstává pouze u tohoto poznání, ale uvádí toto poznání do křesťanského života. Boží moudrost se vždycky projevuje v **jednání** člověka. Poznáme to podle toho, že toto jednání obsahuje hned několik věcí a musí obsahovat opravdu všechny tyto věci:

1. správné priority, 2. správné cíle, 3. správné postupy, 4. správné projevy. Abrahamův služebník měl správné priority – Boží sláva, měl správný cíl – splnit úkol, který mu dal jeho pán, použil duchovní postup,

nikoliv světský nebo tělesný, a ve všem jeho jednání vidíme ovoce Božího Ducha – pokoru, věrnost, odvahu, ... Těmito věcmi se Boží moudrost liší od světské moudrosti. Světská moudrost stojí na tom, že věci fungují a neřeší, jak fungují, proč fungují a zda je to správné. Tělesná moudrost zase stojí na tom, že to přináší prospěch především mě. Ale:

- *Jk 3:17 Moudrost shůry je především čistá, dále mírumilovná, ohleduplná, ochotná dát se přesvědčit, plná slitování a dobrého ovoce, bez předsudků a bez přetvářky.*

F. Odvážná víra

Co skutečně z tohoto oddílu vyniká, je víra – je to víra Abrahama, víra jeho služebníka, víra Rebeky i víra Izáka. Spoléhalo se na Boha. Každý jiným způsobem, každý v jiné oblasti svého života, ale každý z nich cele a odvážně. Musíme si připomenout, že:

- *Židům 11:6 Bez víry není možné se zalíbit Bohu. Kdo k němu přistupuje, musí věřit, že Bůh jest a že se odměňuje těm, kdo ho hledají.*
- *Židům 11:1-2 Věřit Bohu znamená spolehnout se na to, v co doufáme, a být si jist tím, co nevidíme. K takové víře předků se Bůh přiznal svým svědectvím.*

6. ZÁVĚR - KRISTUS A JEHO NEVĚSTA

Celý tento oddíl má ještě jeden rozměr, který jsem si nechal na úplný závěr. Je to duchovní rozměr, který nás odkazuje dopředu, do Nového zákona, ke Kristu a k Jeho nevěstě, k církvi. Potřebujeme být moudří a střízliví, abychom nechtěli vidět něco tam, kde to není. Ale na druhé straně sám Pán nás vede k tomu, abychom se právě takto učili dívat na Boží slovo – učedníkům na cestě do Emaus říká:

- *Lukáš 24:25-27 A on jim řekl: Jak jste nechápaví! To je vám tak těžké uvěřit všemu, co mluvili proroci! Což neměl Mesiáš to vše vytrpět a vejít do slávy?" Potom začal od Mojžíše a všech proroků a vykládal jim to, co se na něho vztahovalo ve všech částech Písma.*

Máme zde určité analogie, obrazy, které nám umožňují připomínat si věci z Nového zákona, stavět si je před oči, ale nedovolují nám jít příliš daleko a vytvářet nějaká učení na podobenstvích ze Starého zákona.

Takže podobně jako byl Izák obrazem Otcova milovaného Syna, který byl obětován za hříchy, tak i zde můžeme nalézt milovaného syna a jeho nevěstu. Někteří vykladači potom vykládají tento oddíl tak, že Rebeka představuje Kristovu nevěstu, církev, která byla přivedena ke Kristu, která je čistá, svatá a neposkvrněná, připravená pro svého ženicha, těší se na něj a vyhlíží ho. Abrahamův služebník pak je obrazem Ducha svatého, který přivádí církev ke Kristu, který zde není kvůli sobě, ale kvůli tomu, aby ukázal na Krista, aby Mu sloužil, aby Ho vyvýšil a oslavil.

Konečně je zde Izák, který je obrazem Krista – zbožný, tichý, pokorný, zamilovaný do své nevěsty, do Církve. Tou církví jste vy – vy jste její součástí a Boží slovo nám opakovaně zdůrazňuje, že nás Pán miluje. Miluje nás láskou, kterou nic nemůže přemoci, která nikdy nepomine, která je určena jenom a výlučně Jeho Církvi. To je láska, o níž čteme:

- *Ř 8:38-39 Jsem jist, že ani smrt ani život, ani andělé ani mocnosti, ani přítomnost ani budoucnost, ani žádná moc, ani výšiny ani hlubiny, ani co jiného v celém tvorstvu nedokáže nás odloučit od lásky Boží, která je v Kristu Ježíši, našem Pánu.*

Budeme se modlit.

CHARLES G. FINNEY: HERETIK NEBO BOŽÍ MUŽ? I.

Richard P. Belcher

Článek na stránkách *Reformace* – [zde](#).

V mnoha případech je dnes docela snadné shrnout, v jaké pozici se nachází ten který teolog podle různých teologických kategorií vycházejících z dnešní doby či z historie. Tento člověk je arminián. Tamten je zase kalvinista. A mohli bychom pokračovat dál. Není však vůbec jednoduché učinit shrnující úsudek, který by do nějaké kategorie zařadil Charlese G. Finneye. V některých oblastech bychom ho mohli nazvat pelagiánem. V jiných zase arminiánem. Mohli bychom ho označit za člověka, který zastával hledisko vládnoucího a morálního vlivu Kristova usmíření. Ale některé z Finneyových názorů byly dokonce tak zvláštní, že bychom pro ně nemohli použít žádnou z běžných nálepek, které dnes používáme, abychom popsali, jakou zastává ten který člověk teologii. Stejně dobře bychom ho mohli nazvat i perfekcionista, ale i v tom se Finney opět od mnohých dalších podobného ražení liší.

Co s tím Finneyem tedy uděláme? Zdá se, že ho budeme muset zařadit do jeho vlastní kategorie, a pak bude asi nejlepší nazvat ho teologem, který má za středobod své teologie Boží vládu a jako cestu spasení lidskou morální zodpovědnost poslouchat Boha. Dovolte mi, abych se pokusil zjistit, zda je možné nějak stručně shrnout (a pochopme, že u Finneye není stručné vůbec nic) jeho ucelený systém teologické pravdy. Ale nejdříve bych vám všem rád připomenul slova apoštola Pavla, který v listu Galatským 1,8–9 říká:

- *Ale i kdybychom my nebo sám anděl z nebe přišel hlásat jiné evangelium než to, které jsme vám zvěstovali, budiž proklet! Jak jsem právě řekl, a znovu to opakuji: Jestliže vám někdo hlásá jiné evangelium než to, které jste přijali, budiž proklet!*

Jsem přesvědčen, že Finney, podobně jako někteří Galatští, zastával teologii, která se posunula od Kristovy milosti k jinému evangeliu, které již není evangeliem, a podle toho s ním také musíme zacházet. Ať to každý čtenář posoudí sám. V tomto článku se budu snažit odhalit Finneyovo uvažování, jak je nám předkládáno v jeho nesnadno stravitelném teologickém díle (existuje několik vydání jeho teologických knih, s dodatky u těch pozdějších).

I. CENTRALITA BOŽÍ VLÁDY A BOŽÍHO MORÁLNÍHO ZÁKONA V TEOLOGII CHARLESE G. FINNEYE

A. Centrem Finneyovy teologie, jak můžeme vidět, není Bůh.

Bůh existuje, ale když čteme Finneyovo dílo, skoro se zdá, jako by Bůh jenom stál opodál a přihlížel, jak je sám spoután morálním a právním systémem, který ustanovil, aby řádně a morálně vládl nad světem, neboť právě tím Finney začíná a končí svou teologii. Bůh tu je, ale jeho zákon ho vede a ovládá ho a řídí i všechno ostatní včetně člověka a jeho činů, jeho pádů i jeho spasení.

B. Morální zákon je tím, co řídí lidské činy – skutky člověka vykonané ze svobodné vůle a jedině ze svobodné vůle.

Finney nejenom věřil, že člověk má svobodnou vůli, ale také že Adamův hřích nemá žádný dopad na přirozenost člověka. Adamův hřích byl pro nás jenom špatným příkladem. Adam neměl hříšnou přirozenost a nemáme ji ani my. Z toho vyplývá, že se člověk rodí s vůlí, která je naprosto svobodná,

a každý člověk svůj život začíná s úplnou svobodou od hříchu. Ale jak se lidský život odvíjí, třebaže by tu byla i možnost nikdy nezhřešit, všichni lidé hřeší na základě své vlastní volby, nikoli proto, že by v sobě měli jakoukoli hříšnou přirozenost.

Bůh na druhou stranu uložil na veškeré lidstvo svůj morální zákon spolu s omezeními a negativními postihy – tedy s tím, co Bůh udělá, pokud se člověk proti jeho zákonu proviní. Když se to stane (když se člověk proviní proti Božímu zákonu), stává se ztraceným hříšníkem. Naopak pokud člověk Boží morální zákon dodržuje, Bůh ho odměňuje. Když se ale člověk proti Božímu morálnímu zákonu prohřeší, což dělají všichni lidé, stane se vzbouřencem a hříšníkem proti Bohu a Bůh ho musí potrestat věčným oddělením od sebe samého, jestliže se ten člověk opět Božímu zákonu nepoddá a nebude ho dokonale dodržovat. Boží morální zákon a jeho vláda jsou tudíž nepostradatelné k tomu, aby mohl být mezi Bohem a člověkem vztah za účelem nejvyššího blahobytu celého univerza morálních činitelů. Kromě toho, jelikož Bůh je tou nejvyšší bytostí univerza, a tedy tím nejkvalifikovanějším, má právo uplatňovat svou morální vládu.

C. Realita Boha jako nejvyšší bytosti univerza také vyžaduje, aby všichni morální činitelé byli poslušni Božímu morálnímu zákonu, a pokud je zde takový požadavek, pak aby byl samotný požadavek morální, musí být člověk schopen zákon uposlechnout.

Zde musíme zaměřit pozornost na dva výroky. Za prvé, že Bůh vyžaduje, aby byli všichni lidé poslušni jeho morálního zákona, a za druhé, pokud má Bůh takový požadavek, pak musí být všichni lidé schopni Boží morální zákon poslouchat. Jde o první z pravd založených na rozumu – to znamená, že jde o tak jasnou pravdu, že nepotřebujeme žádné Boží zjevení, které by nás o ní učilo, ale je to věc intuice všech lidí.

Potud jsme se seznámili s pohledem na centrální pozici vlády a morálního zákona v teologii Charlese G. Finneye.

II. POVINNOST ČLOVĚKA DODRŽOVAT BOŽÍ MORÁLNÍ ZÁKON

A. Je povinností všech lidí, aby se cele a oddaně zavázali dodržovat Boží morální zákon.

Boží morální zákon, který má člověk dodržovat, se dá shrnout slovy *blahovůle* nebo *láska* – to je souhrn požadavků zákona! Láska přitom není emocí, ale konečnou volbou – konečnou volbou, která se od člověka vyžaduje vzhledem k blahu Boha a celého univerza. Tato fráze (blaho Boha a celého univerza) se týká pravé vnitřní a nekonečné hodnoty nejvyššího dobra a ustanovuje tak skutečný základ morální povinnosti člověka – zachovávat Boží zákon lásky vůči Bohu a jeho blahu a vůči blahu univerza, které v sobě zahrnuje i ostatní lidi. Není to tudíž milost Boží, která zachraňuje hříšníka, ale je to jeho obrácení od vlastního sobectví k dodržování Božího morálního zákona, což je znakem skutečnosti jeho lásky k Bohu a k univerzu (včetně ostatních lidí kolem něj).

V tomto smyslu je slovo *láska* tím pravým duchem a významem morálního zákona, dokonce je nám tak zjevena v Bibli coby ta, která v sobě nese dvě velké zásady, a to: (1) *Milovati budeš Pána svého Boha celým svým srdcem, celou svou duší, celou svou myslí a celou svou silou. A (2) milovati budeš bližního svého jako sebe sama.* Zákon nám neříká, že musíme milovat to, co je správné, pravdivé nebo krásné nebo cokoliv jiného celým svým srdcem a celou svou duší – ale musíme milovat Boha a svého bližního.

Takže vidíme, že je povinností každého člověka se cele a oddaně zavázat k dodržování Božího morálního zákona. Toto je spasení člověka!

B. Hřích potom spočívá v překračování Božího zákona – ve volbě, která odsouvá stranou lásku k Bohu a k bližnímu, čímž si volíme, že nebudeme žít pro tu Nejvyšší Bytost a pro dobro univerza, ale že budeme žít sami pro sebe.

A tady nastupuje realita sankcí – trestů nebo odměn – podle toho, jak je člověk ochoten či neochoten se oddat nejvyššímu blahu Boha a univerza. Je nemožné hřešit, je-li tento cíl nejvyššího blaha Boha a univerza zamýšlen celým srdcem a celou duší. Člověk následující tento cíl bude tudíž bez hříchu, jelikož pro tento cíl žije každý moment svého života. Každý morální činitel navíc může v každém možné situaci vědět, co je správné a co je špatné, aby tak nikdy nepochybil ve své povinnosti a odpovědnosti vůči Bohu.

Takže ještě jednou, dokonalost může existovat a existovat bude a dokonalostí Finney míní naprostou poslušnost zákonu, jelikož jak sám tvrdí, poslušnost morálnímu zákonu nemůže být nikdy jen částečná. Člověk nemůže částečně poslouchat a zároveň částečně neposlouchat Boží morální zákon. To znamená, že aby bylo zasvěcení (rozuměj spasení) opravdové, musí být učiněno cele a univerzálně, což zase znamená, že jednotlivé volby v sobě nemají ani špetku přizpůsobení se Božímu morálnímu zákonu, pokud nejsou Božímu morálnímu zákonu podrobeny vždycky a nutně beze zbytku. Z toho rovněž vyplývá, že je pro nás tedy nemožné učinit záraz protichůdné volby! Vůle si v konečném důsledku nemůže vybrat dobro a zároveň s tím si zvolit jakýkoli menší konečný cíl. Nemůže si záraz zvolit Boha a přitom i hřích. Takže být křesťanem znamená dodržovat Boží morální zákon, a to nejen částečně, ale celým srdcem a bez výjimky dokonale. To je spasení a svatost podle Finneye.

C. Takže kdykoli křesťan zhřeší, musí alespoň načas přestat být svatý!

Ano, přesně to Finney tvrdí – že kdykoli člověk zhřeší, musí být odsouzen a musí být vydán trestu podle Božího zákona. Jinak by zákon býval musel být zrušen, což se nikdy nemůže stát, jelikož zákon je neměnný a vyžaduje dokonalost. Z toho vyplývá, že křesťan je ospravedlněn jen potud, pokud je poslušen zákonu, a musí být opět odsouzen, pokud zákon neuposlechne. Když křesťan zhřeší, musí činit pokání a navrátit se ke svým dřívějším skutkům – vrátit se zpět k dokonalosti –, jinak zahyne. Dokud nebude činit pokání (tj. nově se nepoddá dokonalé poslušnosti zákonu), nemůže dojít odpuštění. V tomto smyslu se hřešící křesťan a neobrácený hříšník nacházejí v témže postavení – oba dva jsou porušiteli Božího zákona, a jsou tím pádem ztraceni a Bohem odsouzeni.

Zde je třeba připomenout, že nebýt znovuzrozen se podle Finneye neposuzuje z biblického hlediska regenerace, ale posuzuje se podle jeho náhledu na spasení, který říká, že se člověk nepotřebuje znovu narodit, co se jeho přirozenosti týče. Člověk pouze potřebuje změnit zájem od hříchu k dodržování Božího zákona – jde tedy pouze o lidský závazek, nikoli o změnu přirozenosti.

Finney podle své definice nového narození věří, že poté, co už se jednou znovu narodil, může být člověk neznovuzrozen. Regenerace podle něj nemá nic společného s vnitřním zrozením, jde pouze o změnu vnějších skutků člověka. Jeden hřích potom stačí k tomu, aby se z člověka stal porušitel celého Božího zákona a aby byl opět zanechán ve stavu nesvatosti, což znamená, že nyní je ztracen. Nedodržení zákona tedy pro Finneye znamená, že člověk postrádá svatost a pokud postrádá svatost, nemá spasení; a Finney vysvětluje velmi jasně, že má na mysli naprostou poslušnost zákonu – tedy přesně to, co zákon vyžaduje, a nic méně! Jednoduše řečeno Finney tvrdí, že svatost je

svatost a je nesmysl mluvit o svatosti [nebo o spasení], která by se zakládala na hříchu nebo na částečné poslušnosti Bohu.

D. Dokonalost je tedy to, co Boží morální zákon vyžaduje od hříšného člověka, aby se tento mohl stát nebo být křesťanem.

1. Nemůže tu být jiné povinné nařízení než Boží morální zákon.

Finney odmítá jediné víru jako způsob spasení, když tvrdí, že někteří mají podivnou představu, že byl Boží morální zákon nahrazen zákonem víry. Ale tohle, jak říká, je lež, protože ctností nebo opravdovým náboženstvím nemůže být nic jiného než poslušnost Božímu morálnímu zákonu.

2. Pokání spočívá v tom, že se duše obrátí ze stavu sobectví k blahovůli – jde tedy o obrácení se od neposlušnosti Božího zákona k jeho poslušnosti a k chození v jeho poslušnosti.

Finney zastává názor, že skutečné pokání sestává z následujícího: porozumění podstatě hříchu – je to duch zaměřenosti na sebe – sobectví; obrácení se z tohoto stavu do stavu zasvěcení Bohu a dobru univerza; lítost nad hříchem z minulosti, pokud si na něj pamatují; celková vnější proměna – dokonalost; nenávisť k hříchu; odpor vůči sobě samému kvůli hříchu; naprosté přetvoření srdce a života, což s sebou nese odklon od sobectví k blahovůli.

Nic není pod Boží vládou přijatelné jako ctnost kromě plné poslušnosti jeho zákonu.

3. Víra je přijetí pravdy či důvěrné spočinutí v pravdě a osvojení si pravdy a láska k pravdě – pravdě Boží a činění toho, co Bůh požaduje.

Bůh nás nikdy nemůže přijmout na základě částečné poslušnosti, zatímco neustále dál setrváváme v hříchu. Lidé, kteří vyznávají, že jsou spaseni vírou bez poslušnosti zákonu, a myslí si, že milostí jsou započtení jako spravedliví, zatímco bez ustání dále hřeší, se velmi vážně mýlí.

4. Morální zákon od člověka nikdy nebude žádat to, čeho člověk není schopen.

Morální zákon nebude nikdy vyžadovat něco více, než k čemu má člověk přirozené schopnosti. To znamená, že nebude vyžadovat něco neslučitelného s lidskou přirozeností, z čehož vyplývá, že vše, co morální zákon od člověka žádá, je mu proveditelné – dokonce i dokonalé dodržování morálního zákona.

5. Naprostá poslušnost morálního zákona nevyžaduje žádnou změnu v lidské přirozenosti.

To znamená, že člověk v sobě má přirozenou schopnost (za pomoci Ducha svatého) dodržovat Boží morální zákon, z čehož také vyplývá, že znovuzrození nemůže znamenat nějakou vnitřní proměnu přirozenosti člověka. Lidská přirozenost člověka není hříšná a nepotřebuje vnitřní proměnu. Naprostá poslušnost Božího zákona je možná pouze tehdy, pokud člověk svěří všechny své síly a žádosti a náchylnosti těla i mysli do područí Boží vůle a do služby Bohu.

E. Jelikož láska je duch a suma celého zákona, člověk potřebuje porozumět atributům lásky – můžeme je zde pouze vyjmenovat.

1. Dobrovolnost – dobrovolná láska a dobrá vůle.
2. Svoboda – láska je svobodná a zodpovědná volba.
3. Inteligence – mysl tuto volbu činí inteligentně.
4. Ctnost – morální element lásky.
5. Nezištnost – mysl si volí cíl pro cíl samotný.
6. Nestrannost – zvolit si dobro pro jeho vnitřní hodnotu.
7. Všeobecnost – zvolit si obecně nejvyšší dobro bytí.

8. Výkonnost – pravá volba nejvyššího dobra bytí, pro kterou má člověk energii, aby jí byl poslušen.
9. Kajícnost – vůle trvale odmítá minulé hříchy.
10. Víra – postoj lásky projevující se tím, že člověk přijme pravdu za svou a miluje ji.
11. Uspokojení ve svatosti či v morální dokonalosti – klidné zalíbení ve svatosti.
12. Opozice – láska ve svém vyjádření odporu vůči hříchu.
13. Soucit s potřebnými – láska ve vztahu k bídě a vině.
14. Milosrdenství – touha po odpuštění a dobru pro ty, kdo zasluhují trest.
15. Spravedlnost – ochota zacházet s každým morálním činitelem podle toho, čeho zasluhuje.
16. Pravda či pravdivost – pravda je shoda vůle s realitou věcí.
17. Trpělivost – vytrvalost a snášenlivost ve výhni zkoušek.
18. Mírnost – laskavý a shovívavý charakter, který se nenechá vyprovokovat.
19. Trpělivost v utrpení – intenzivní forma snášenlivosti při dlouhém a těžkém utrpení.
20. Pokora – ochota být známi takoví, jaký je náš skutečný charakter.
21. Sebezapření – zapření sebe sama ve prospěch druhých ve všech svých volbách.
22. Blahosklonnost – ochota se snížit k ubohým, neznaným a podlým.
23. Nezaujatá upřímnost – být hotovi zacházet se vším čestně a upřímně.
24. Stabilita – inteligentní a nestranné a univerzální zasvěcení správnému záměru.
25. Laskavost – láskyplný ohled vůči citění a blahu druhých.

26. Přísnost – láska prokazující přísnost, úzkostlivou pečlivost a neposkvrněnost, když je to nutné.
27. Svatost či neposkvrněnost – morální čistota.
28. Skromnost – odtažitost od všeho, co by bylo nečisté či necudné či marnivé.
29. Střízlivost – uctivě závazný a upřímný úmysl následovat nejvyšší dobro bytí.
30. Ryzost či opravdovost – opak pokrytectví – upřímnost z celého srdce.
31. Horlivost – zapálenost blahovůle, která nemůže spočinout, dokud je na světě hřích.
32. Jednota – být zajedno s Bohem v jeho cílech a účelech.
33. Prostota – sklon ze srdce toužit sloužit Bohu, a nikoli mamonu.
34. Vděčnost – dík našemu Dobrodinci a poddanost jeho vůli.
35. Moudrost – láska vedená znalostmi, pomocí nichž si volíme Boží záměry.
36. Milost – ochota věnovat milostivou přízeň těm, kdo si to nezasluhují.
37. Střídmost – láska, která touží usilovat o veřejné dobro.

F. Neposlušnost Božímu zákonu musí spočívat v tom, že si člověk zvolí sebeuspokojení jako svůj konečný záměr.

Sebeláska je volba uspokojit vlastní touhy – takže hřích je to, že člověk následuje sebelásku a sebeuspokojení a ne dobro Boží a dobro univerza bytí. Tím pádem je tedy hřích poddáním své vůle podnětům našich smyslů či tužeb či emocí či pocitů či vášní. Hřích neboli neposlušnost zákonu v sobě nezahrnuje žádnou hříšnou podstatu nebo hříšnou přirozenost, protože Adam a Eva zhřešili a andělé zhřešili a neměli přitom hříšnou podstatu.

G. Tak jako má láska své atributy, má své atributy i sobectví.

1. Sebesvolnost – začíná tím, že se vůle dobrovolně poddá touhám.
2. Volnost či svoboda – vůle si může svobodně zvolit sebeuspokojení.
3. Inteligence – člověk si volí s vědomím morálních povinností.
4. Nerozumnost – sobecké rozhodnutí činí člověk v přímém protikladu k rozumu.
5. Nezájem – volba vlastního dobra a tvrdohlavé umíněnosti.
6. Zaujatost – dát přednost tomu, co souvisí s dobrem pro sebe sama nebo s tvrdohlavou umíněností.
7. Nekajícnost – jde o lpění srdce na páchání hříchu.
8. Nevíra – jde o důvěru v sebe sama a odmítnutí důvěry v Boha.
9. Účinnost – hřích je věc volby a sobectví je příčinou.
10. Opozice – zde je to mysl, která odporuje dobré vůli.
11. Krutost – citový stav, kdy má člověk nezkrotné potěšení z utrpení druhých.
12. Nerozumnost – volba hříchu je v přímém protikladu k požadavkům inteligence.
13. Nespravedlnost – upřednostňování se před druhými na základě sobeckých zájmů.
14. Útlak – připravenost k tomu, aby člověk zbavil druhé jejich práv.
15. Válka – sobectví je vyhlášením války všem ostatním.
16. Nelítostnost – neochota odpustit hřích a uplatňovat odpuštění.
17. Faleš neboli lež – volba jakéhokoli záměru, který je v protikladu k pravdě.
18. Pýcha – náchylnost k vyvyšování se nad ostatními.
19. Nepřátelství – sobecký odpor vůči Bohu, a dokonce nenávisť vůči Bohu.
20. Šílenství – morální nezdravost srdce, které se odmítá řídit pravdou.
21. Netrpělivost – různé formy vzdoru či odporu vůči prozíravosti a opatrnosti.

22. Nestřídmost – pohřbení vůle do oddávání se našim tělesným žádostem.
23. Nedbalost – bezstarostnost mysli, která bezohledně vyhledává uspokojení sebe sama.
24. Jednota – sobectví a veškerý hřích jsou v jednotě se záměrem být sám sebou.
25. Sebestřednost – sklon mysli projevat se pro svou vlastní slávu.
26. Prostota – soustředěnost na život pro své vlastní já.
27. Naprostá morální zkaženost – zde hovoříme o morální zkaženosti činů člověka.

[Výše jmenovaný materiál pochází z kapitol 1–28 z vydání Finneyovy teologie z roku 1846.]

Závěr

Čtenáři se možná bude zdát k neuvěření, že toto je teologie Charlese G. Finneye. Autor tohoto článku by rád navrhl, abyste neodsuzovali jeho ani nikoho jiného za to, že nazývá Finneye heretikem, dokud si i vy výše zmíněný materiál nepřečtete. Teprve až poté, co si ho přečtete, mohou opadnout veškeré pochybnosti o tom, kde se Finney nachází ve vztahu ke zdravé doktríně. Můžeme učinit jen to, co nám říká apoštol Pavel:

- *Ale i kdybychom my nebo sám anděl z nebe přišel hlásat jiné evangelium než to, které jsme vám zvěštovali, budiž proklet! Jak jsem právě řekl, a znovu to opakuji: Jestliže vám někdo hlásá jiné evangelium než to, které jste přijali, budiž proklet!*

Vydává Reformace.cz

Hošťálkova 1C, Praha 6, 169 00

ISSN 2336-8349